

Dominika Byczkowska-Owczarek
Uniwersytet Łódzki

SPOŁECZNE OBLICZA BÓLU – INFORMACJA, PRZYJEMNOŚĆ, PRZEKLEŃSTWO. KULTUROWE, GRUPOWE I INTERAKCYJNE UWARUNKOWANIA ODCZUWANIA DOZNAŃ BÓLOWYCH

Tekst przedstawia różnorodne czynniki mające wpływ na odczuwanie, interpretację i reakcje na ból wśród członków różnych kultur i grup społecznych. Jego celem jest zaprezentowanie tematyki bólu z perspektywy nauk społecznych. Nie ogranicza się on do tradycyjnych zagadnień związanych z badaniem przebiegu choroby, takich jak: niepełnosprawność, wpływ bólu chronicznego na relacje społeczne i konstruowanie nowej tożsamości jednostki, ale rozważa także kwestie strategii zarządzania bólem w tańcu i sporcie, podejmuje również temat doznawania bólu jako zabiegu czasowej redukcji świadomości w praktykach masochistycznych. Wnioski zawarte w tekście koncentrują się wokół negocjowalności i nienegocjowalności doznań bólowych, ich medykalizacji, wpływu socjalizacji na sposoby interpretacji i radzenia sobie z bólem w różnych grupach społecznych. Artykuł ma charakter teoretyczny, jest oparty głównie na analizie literatury podejmującej tematykę bólu z perspektywy socjologicznej, psychologicznej i antropologicznej. W tekście można znaleźć także cytaty z jakościowych badań prowadzonych przez Autorkę w kilku różnych światach społecznych, między innymi tańca i rehabilitacji. Tekst zalicza się do socjologii ciała i socjologii medycyny.

Główne pojęcia: socjologia ciała; socjologia medycyny; ból; cielesność; taniec; sport; niepełnosprawność.

Wprowadzenie

Artykuł podejmuje kwestie kulturowych, społecznych i interakcyjnych uwarunkowań odczuwania bólu. Prezentuję w nim, w jaki sposób kontekst sytuacyjny, kultura, z której pochodzi jednostka, grupa, w jakiej przechodziła socjalizację ma wpływ na sposób interpretacji doznań bólowych, postrzeganie tego doświadczenia, nadawanie mu sensu.

W tekście zawarte zostały także wnioski z badań nad społecznym konstruowaniem cielesności. Pierwsze badanie prowadzone było w środowisku społecznym tancerzy towarzyskich, jednak wnioski odnoszą się także do świata baletu, flamenco i innych stylów tańca. Drugie z badań prowadzone są obecnie, a ich celem jest poznanie procesu rehabilitacji i doświadczenia ciała w kryzysie. Różnorodne dane badawcze, pochodzące z obu badań, a także z analizy literatury poruszającej tę tematykę pozwalają zwrócić uwagę na takie zjawiska, jak pragmatyczne i kalkulacyjne podejście do doświadczeń bólowych; absolutystyczny charakter bólu jako doświad-

